

O udruženju

Asocijacija PIRGOS je nevladina, neprofitna, nepolitička organizacija osnovana 1998, sa sedištem u Pirotu.

Misija

Asocijacija PIRGOS stimuliše direktno učešće građana na lokalnom i regionalnom nivou kroz implementiranje projekata i inicijativa u saradnji sa lokalnom zajednicom, organizacijama i institucijama. Asocijacija PIRGOS postiže svoje ciljeve kroz dijalog, treninge, distribuiranje informacija i stimulisanje održivog razvoja.

Vizija

Srbija kao demokratska država, sa jasnom Evropskom orijentacijom, aktivna u identifikovanju i rešavanju postojećih problema i spremna da doprinese kroz poboljšanje sveukupnih uslova.

Osnovne vrednosti ASOCIJACIJE PIRGOS

- Inovativni pristup
- Profesionalizam
- Prepoznavanje od strane partnera iz Srbije i ostalih zemalja
- Posvećenost zajednici i izgradnja međusobnog poverenja
- Timski rad, posvećenost viziji organizacije i solidarnosti

Operativni ciljevi Asocijacije Pirogosa

1. Razvoj građanskog društva i programa vladavine prava
2. Program lokalnog ekonomskog razvoja
3. Aktivni omladinski program
4. Program prekogranične saradnje
5. Program Evropskih integracija

Opis projekta:

Projekat „NATO za budućnost“ se implementira na teritoriji 3 grada u južnoj i istočnoj Srbiji: Pirot, Vranje i Leskovac. Projekat se bavi problemom nedovoljnog razumevanja i poznavanja tematike Euro-Atlantskih Integracija, od strane građana, kao i nedovoljnim angažovanjem ključnih aktera zajednice u pitanjima koja se dovode u vezu sa ulaskom Srbije u NATO, uključujući i one aspekte koji bi nastali kao posledica potencijalnog članstva Srbije u NATO Alijansi, kao što su sveukupno poboljšanje demokratskih principa zajednice i povećanje ekonomskih perspektiva Srbije.

Održivost projekta će biti osigurana kroz dalju razmenu praktičnog iskustva, prenos dobre prakse i diseminaciju informacija o rezultatima projekta kroz različita sredstva komunikacije kao što je ovaj elektronski bilten.

Drugi Regionalni okrugli sto

Drugi okrugli sto u okviru projekta „NATO za budućnost“ održan je 21. jula u čitaonici Narodne biblioteke u Pirotu. Interesovanje za okrugli sto na temu „Partnerstvo za Mir i Srbija“ bilo je dovoljno da u prostorije čitaonice Biblioteke dođu predstavnici svih sektora društva i skoro svih značajnijih institucija i političkih partija iz Pirota, što govori o značaju formiranja stava u društvu po pitanju Evro-Atlantskih integracija a posebno odnosa Srbije prema NATO Alijansi i programu Partnerstva za Mir.

Ključni govornici su bili Jelena Petrović, doktorant na odseku za Ratne studije, Kraljevskog Koledža u Londonu, Mirjana Kosić, organizacija Transkoflikt - Beograd i Vladica Tošić, profesor istorije iz Pirota.

Posle uvodnih izlaganja ključnih govornika učesnici su iskoristili priliku da postave pitanja i daju svoje komentare. Veliko interesovanje je primećeno za konkretna ekonomska pitanja u vezi sa eventualnim članstvom Srbije u NATO, kao i za tok odnosa Srbije i NATO pre, za vreme i nakon bombardovanja 1999.

„Kratka istorija odnosa između Srbije i NATO“

Američki senator Dvajt Ajzenhauer (zapovednik američkih trupa u Evropi tokom rata, i kasnije američki predsednik), 1952. godine, predložio je da Jugoslavija, zajedno sa Grčkom, Turskom, Španijom i Portugalom bude nova primljena u Severnoatlantski pakt. NATO je u to vreme stvarao svoje južno "krilo", četiri zemlje su bile "karike koje nedostaju" na jugu i njihov prijem bi trajno zatvorio pristup Sovjetima u Sredozemlje. Jugoslavija je bila deo strateškog planiranja NATO-a. Iako Tito nije hteo da uđe u NATO, Grčka i Turska su primljene 1952. godine i time je otvorena nova mogućnost vojnog povezivanja Jugoslavije sa Zapadom. Tito je izrazio interes za grčki predlog o tripartitnom odbrambenom savezu Jugoslavije, Grčke i Turske. Na britansku inicijativu, Grčka, Turska i Jugoslavija potpisale su Ankerski ugovor, 28. februara 1953. godine, o prijateljstvu koji je predviđao koordinaciju vojnih komandi. Turska je aktivno zagovarala prijem Jugoslavije u NATO, a Tito se interesovao za Evropsku odbrambenu zajednicu i planove o stvaranju EZ. Jedino je Italija zbog Trsta bila protiv. U junu 1954. godine dolazi do rešenosti triju zemalja da ovaj sporazum preraste u vojno-odbrambeni savez, a sam Balkanski pakt (Ugovor o savezu, političkoj saradnji i uzajamnoj pomoći - s važenjem na 20 godina) je potpisan na Bledu u avgustu 1954. godine. Jugoslavija je posredstvom Grčke i Turske uključena u američke i NATO strateške planove. Međutim, postepen zaokret u Titovoj spoljnoj politici usled nagoveštaja o normalizaciji odnosa sa SSSR, na inicijativu sovjetske strane, pojava ideja o nesvrstavanju, spor Grčke i Turske oko budućnosti Kipra, doveli su do gubljenja značaja Balkanskog pakta. Odnosi između Beograda i NATO-a bili su u usponu sve do kraja pedesetih godina kada Jugoslavija i SSSR normalizuju svoje odnose a Tito se okreće politici nesvrstavanja.

Tokom šezdesetih, sedamdesetih i osamdesetih godina, Jugoslavija i NATO su imali neku vrstu miroljubive koegzistencije. Vojna saradnja je obustavljena, ali nije bilo ni konfliktnih situacija. Jugoslavija je vodila politiku ekvidistance kako prema NATO-u tako i prema Varšavskom paktu.

u Pirotu, 2011
Prof. Vladica Tošić

Sve vreme trajanja politike uslovljavanja (od 2002 do 2006 godine) saradnja između ova dva aktera bila je dinamična i natprosečna u poredjenju, primera radi, sa nekim drzavama koje su već bile članice Partnerstva. Naime, već 2003. godine SRJ je odobren tzv. Prilagodjeni program saradnje (Tailored Cooperation Programme - TCP) koji joj je omogućio da koristi brojne mogućnosti PzM premda van samog programa. Sem toga, pokrenut je Partnerski poverilacki fond iz kog su finansirani brojni projekti poput onih za unistavanje protivpesadijskih mina, zastarelog naoružanja ali i PRIZMA – projekat prekvalifikacije ljudi koji su reformom sektora odbrane ostali bez posla. U januaru 2006. godine razvijen je i jedinstven oblik saradnje između NATO i Srbije, Srbija-NATO grupa za reformu odbrane (DRG) organizovan u nekoliko radnih stolova na kojima su se susretali predstavnici Srbije i eksperti Alijanse da zajedno rade na unapredjenju reformi sektora odbrane.

Potpisivanjem Okvirnog dokumenta u decembru 2006. godina Srbija je i formalno postala članica Programa Partnerstvo za mir. Medjutim, od tog trenutka dolazi do usporavanja saradnje sa Alijansom. I pored toga sto je specijalni izaslanik za NATO u rangu ambasadora bio prisutan u Briselu od 2003. godine, otvaranje diplomatske misije pri Glavnom stabu Alijanse nije bilo moguće sve do potpisivanja Bezbednosnog sporazuma (tipskog ugovora koji Alijansa potpisuje sa svim drzavama partnerima) a sto je Srbija ucinila tek u drugoj polovini 2008. godine, dve godine nakon sto je primljena u Partnerstvo. Proklamovanjem relativne vojne nezavisnosti Rezolucijom o zastiti suvereniteta i teritorijalnog integriteta iz decembra 2007. godine, Srbija se ogradila ne samo od mogućeg ucesca u vojnim misijama predvodjenim NATO već i od mogućeg članstva u Alijansi. Saradnja u okviru DRG obnovljena je tek 2010. godine ali se i dalje odvija sporije no u 2006. godini dok se Nauka za Mir (Science for Peace - fond za razvoj nauke) gotovo i ne koristi.

Bez obzira na to da li će Srbija ostati cvrsta u svojoj nameri da održi vojnu neutralnost i ne pristupi NATO ili će doći do promene u spoljnopolitickom kursu – od velike je važnosti da se stanovništvo Srbije upozna sa Alijansom i Partnerstvom za mir. Ne samo zbog toga sto je Srbija zemlja okružena sadasnjim ili potencijalnim članicama Alijanse i ne samo zbog prisustva NATO snaga na Kosovu – već zbog toga sto bi bilo neodgovorno ne poznavati makar najosnovnije činjenice o najmoćnijem vojnom savezu koji utiče na bezbednosne tokove u celom svetu a koji se Srbije i njenih gradjana itekako tiču.

23. jun 2011
doktorant, Jelena Petrović

Odeljenje za Ratne Studije
Kraljevski Koledž u Londonu